

paa denne Sag fuldstændig med Røbstadsjøne; den Betragtning kan maasse være gældende i Røbstæderne, hvor Arbejderne have frit Valg mellem de forskellige Arbejdspladser og kunne tage Arbejde der, hvor Arbejderen i Øjeblikket kan faa det størst mulige Udbytte og dog hver Aften ty til sit Hjem. Landarbejderer er ikke saa frit stillet, han er nødt til, hvis han er jordløs Husmand eller Indsidder og sidder med Familie, at søge Arbejde i den nærmeste Omegn; han har ikke frit Valg i den Henseende, idet han maa sørge for saa vidt muligt at have Arbejde hver eneste Dag, fordi han ikke kan udbære en eneste Dagløn. Husmanden, der bliver Gjer af en Ejendom med Jord, hvorpaa der kan holdes et Par Køer, vil have den store Fordel fremfor de andre Arbejdere, jeg har nævnt, at han for en væsentlig Del raader over, hvilken Tid af Aaret han vil anvende til Arbejde for andre. Han raader mere over, hvor han vil søge sit Arbejde og staar i den Henseende langt friere end den jordløse Husmand eller Indsidderen. Naar der overhovedet er Tale om at stille den arbejdende Klasse paa Landet saa frit som muligt, er der kun en Vej, ad hvilken man kan gaa, og det er at staffe dem den størst mulige økonomiske Selvstændighed, thi den Mand, der har den størst mulige økonomiske Selvstændighed, er den frieste, og den Arbejder, der økonomisk set er bedst stillet, har større Frihed end den Arbejdsmand, der ikke har økonomisk Selvstændighed, og ingen kan dog nægte, at de 5—6,000 Mennesker, der vilde komme i Besiddelse af de 5—6,000 Husmandsbrug, her er Tale om at etablere, vilde i Henseende til økonomisk Selvstændighed blive stillede ganske anderledes gunstigt og heldigt end de Arbejdere, der sidde i jordløse Huse, ikke at tale om dem, der ere Indsiddere. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (Har. Jensen) mente, at Hovedformalet i denne Sag var at staffe en billig Arbejdskraft til Arbejdsgiverne. Det interesserer jeg mig ikke for; det ønsker jeg ikke; det, der for mig er Hovedsagen, og det, jeg tror, at Arbejdsgiverne særlig ville interessere sig for ude paa Landet, saaledes som Landbruget nu er stillet, er ikke først og sidst at faa en billig Arbejdskraft, men først og fremmest at faa en dygtig Arbejdskraft. Men den Arbejder, der har en Jordlod, hvorpaa han kan holde et Par Køer, bliver en ganske anderledes dygtig og paalidelig Arbejdsmand, han ved ganske anderledes, hvad Arbejdet er værd, end Indsidderen, og derfor vil han sørge for i størst mulig Udstrækning kun at anvende sin Arbejdskraft for andre der, hvor han kan

faa den godt betalt. (Afbrudelse af P. S. O. L. M.). Det ærede Medlem ved min Side taler om Polakkerne. De ligge ikke for i Øjeblikket. Jeg ved ikke, om nogen har tænkt paa at give Polakkerne saadanne Huse, jeg ser ikke rettere, end at det i Lovforslaget, og det vil jeg henvise det ærede Medlem til, er opstillet som en Betingelse, at vedkommende skal have Indfødsret for at faa Udgang til disse Huse, og endnu ved jeg ikke, at Polakkerne have faaet Indfødsret. For øvrigt vil jeg sige, at det ærede Medlems Afbrudelse forbavsede mig, for jeg vidste ikke rettere, end at det ærede Medlem betragtede Arbejderne Verden over som sine Brødre og ikke gjorde det nationale Skel, andre ere tilbøjelige til at sætte. Jeg troede, det ærede Medlem saa mere internationalt derpaa, og kan derfor ikke forstaa i dette Øjeblik, at Polakkerne spøge saa meget i hans Erindring. I hvert Fald er der ikke Tale om at give dem Huslodder, hvorpaa der kan holdes 2 Køer. Fra anden Side har der været øvet den Kritik over for det foreliggende Forslag, at de Lodder, her er Tale om, ere for smaa. De burde være større, og jeg har med nogen Forundring hørt, at det ærede Medlem for Sorø (P. Christensen) og det ærede Medlem for Grenaa (N. Pedersen) have talt for, at Maalet maatte være at staffe Lodder, hvorpaa der kunde holdes indtil 4 Køer. Jeg ved dog ikke, med hvilken Berettigelse man stiller en saadan Fordring til Statskassen, at den skal staffe Lodder af den Størrelse. Ja, set fra et Gaardmandssynspunkt kan jeg godt forstaa, at man kunde ønske, at Staten kunde hjælpe til, at Gaardmandsbørn i Fremtiden kunde faa et Hjem af den Bessaffenhed, thi det er sikkert, at det Lag i Samfundet, man skal have for Øje, ville ikke komme i Besiddelse af de Brug, de Herrer have gjort sig til Talsmand for, thi det er dog ikke de Herrer's Mening, at Staten skulde forære Huslodder, hvorpaa der kan holdes 4 Køer. De, der tale for saa store Lodder, tror jeg styde over Maalet, og hvis de fastholde en saadan Fordring, er det jo sikkert ensbetydende med at give denne Sag Gift, slaa den ihjel. De Herrer have dog vedkendt sig at være enige i den Betragtning, at Landbruget i Øjeblikket er vanskeligt stillet derved, at ikke den ringeste men snarere den bedste Arbejdskraft gaar fra Landet dels til Amerika, dels til Byerne; ja, i Løbet af de sidste 5 Aar er der udvandret 5—6000 Mennesker aarlig til Amerika, det vil sige i alt henved 30,000, og deraf er ikke det ringeste Tal unge, kraftige, arbejdskraftige Mennesker. Er man imidlertid klar over, at det er en Svæffelse for Land-